

12. NÓÉ IGAZ EMBER VOLT

Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Jubileumi Kommentár, Kálvin Kiadó, 1993.; Gerhard von Rad: Az Ószövetség teológiája, Osiris Kiadó, 2007.)

Az özönvíz bibliai leírásának vannak előzményei a világirodalomban (pl. Gilgames-eposz), melyekhez képest a bibliai özönvíztörténet viszonylag kései feldolgozás. Nem csak korában, hanem főleg teológiájában tér el ezektől. A babiloni mitologikus feldolgozásban pl. az istenek összeesküsznek az emberiség kipusztítására. „A bibliai elbeszélés ezzel szemben nemcsak mitológiátlanít, az egyetlen Istennek a világ fölöttihatalmát ábrázolva, hanem az egész leírást úgy tagolja be a többi bibliai történetek összefüggésébe, hogy kitűnjék belőle Istennek szuverén Úr volta, aki ítéletet tart, de ugyanakkor kegyelmet is gyakorol akarata szerint.”

Az írásmagyarázók szerint az özönvíz történetében is keveredik a Jahvista és a Papi Irat elbeszélése. Az összedolgozás ellenére is mutatkoznak szembevető különbségek. A J alapirásban Noé hét pár tiszta és egy pár tisztátalan állatot visz a bárkába, az áradást 40 napig tartó eső okozza. A P esetében az özönvíz sokkal nagyobb jelentőségű, az özönvíz kozmikus katasztrófa: az alsó és felső vizek összeérnek, azaz összeomlással fenyeget minden, ami a teremtésben elválasztott. A P szerint csak egy pár állat kerül a bárkába minden fajtából, a bárkában töltött idő kerekén egy esztendő.

Mindezeket a tanításban természetesen háttér információként kezeljük, és nem tárjuk az első osztályos gyermekek elé. Fontos, hogy az özönvíz történetének a teológiája legyen hangsúlyos, ne azokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét, ami még ennél a korosztálynál lényegtelen (pl. elég a fajtánként egy pár állat bárkába vitele, nem szükséges a tiszta és tisztátalan közti különbségtétel).

Az egyik legfontosabb üzenet Isten kegyelme az ítélete ellenére is, melyet Nóén és családján gyakorol. **Nóé kiválasztásának** két indoka van: **kegyelmet** talált az Úrnál (8. v.), és ő **igaz** és feddhetetlen volt. (9. v.) Azaz Isten nyilvánította őt ilyennek. Nóé az **Istennel járt**, ami a hívő aktivitás, amire tekintettel tartja számon őt is a hit példaképei között Zsid 11,7.

„A **bárka** héber elnevezése (tébáh) még egyszer fordul elő az Ószövetségben: ugyanez a neve annak a hajócskának, amelyben a gyermek Mózeset kitették a Nílus parti sás közé (Ex 2:3). Mindkét esetben a halálos veszedelemből az életre megmentő hajó. A keresztyénségben a bárka az egyház egyik jelképe lett, lévén az egyház is Isten eszköze arra, hogy a halálból az életre mentse át az embert.”

„Isten szövetségkötésének az első formális leírását itt találjuk a Bibliában. Ez a **szövetség** egyúttal a legszélesebb körű s Nóén keresztül az egész emberiségre, sőt a világra vonatkozik. Isten maga elkötelezése feltétel nélküli. Szövetségét pedig megpecsételi egy látható jellel, emlékeztetésül a biztató ígéretre. E jel a **szivárvány**.”

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Noé története sok szempontból érzékeny pont a gyermekek számára. Megfogható és megközelíthető a szivárvány, amit ismernek és fölkelte a figyelmüket. Kedves számukra Noé történetéből a nagy bárka és a sok állat, ahol akár a kedvenc állatuk is ott lehetett.

Ugyanakkor Noé történetéből nehezen érthető és kezelhető számukra az „igaz ember” fogalma. Noé igazsága arról az oldalról megfogható egy konkrét gondolkodású elsős gyerek számára, hogy Noé Istennek engedelmeskedett és hallgatott a szavára. Másrészt az igaz számukra az igazmondáshoz, igaz állításhoz köthető.

A másik nehezen kezelhető pont Noé történetében a sok állat halála. A gyermekek gyakran megsajnálják azokat az állatokat, akik kint maradtak (nem fértek be a bárkába) és ezért a vízözönben elpusztultak. A bibliai történet elmondása során lehetőség szerint ne a 40 napos esőzés és a pusztulást, hanem Isten szabadítását hangsúlyozzuk.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Az Istennel való kapcsolat valódi lehetőség

Kognitív cél: A gyerekek ismerjék meg Nóét és családját, illetve a világot, amiben éltek.

Affektív cél: Ébresszük fel, mélyítsük el a gyerekekben az Istennel való kapcsolat lehetőségét, aki elérhető számukra a hétköznapi életben: szól hozzájuk és ők is megszólíthatják.

Pragmatikus cél: Az ő életükben előforduló szituációkban tudják megfogalmazni, hogy hogyan viselkedne ma Nóé, ha az ő helyükben lenne.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenységek	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Játék: Ismerjük egymást? – igaz-hamis A gyerekek 3 állítást mondanak magukról, ami közül az egyik hamis. (Pl.: szőke a hajam, 7 éves vagyok, 3 testvérem van) A többiek kitalálják, hogy melyik volt a hamis. A hittanoktató mondhat példát saját magáról. Célszerű könnyen eldönthető példát mondani. Nem az a cél, hogy nehéz feladat elé állítsuk a gyerekeket, hanem, hogy beszéljenek magukról, ill. meghallgassák egymást. Ha sokan vannak, akkor nem biztos, hogy mindenkire sor kerül, de ez nem baj, így a bátortalanabbak mintát kapnak, ill. a kitalálásban lehetnek aktívabbak. Túl nagy létszámú csoportnál, teljes iskolai osztálynál lehet úgy is megoldani, hogy a padtársának mondja el mindenki a 3 állítást. A végén beszéljük, hogy kinek hisszük el, amit mond: szülőnek, tanítónak, barátnak stb. És neked ki hiszi el, amit mondasz? Mitől függ, hogy elhiszed vagy nem.</p> <p>Beszélő tárgyak Az asztalon különböző tárgyak vannak, melyek előfordulhattak Nóé történetében, mai napon inkább az építkezésnél. (egy deszka darab, vonalzó, körző, kalapács, szög) A gyerekek „megszólaltathatják” a tárgyakat. Azaz E/1-ben mondanak igaz állításokat a tárgyairól. A többieknek ki kell találni, mire gondolt a megszólaltató. Igaz volt minden, amit a tárgyról mondott? A hittanoktató mindig adjon példát ezekre. (Pl. Vashól van a fejem. Fából van a nyelem. Szívesen verem szögeket.)</p> <p>Mérőeszközök Mit mivel mérünk? Építsünk magunkból házat (az óra</p>	<p>Igaz ember, igaz állítás. A gyerekek számára ez az egyik legkézzelfoghatóbb megjelenése annak, hogy valaki igaz-e. Sokszor nehéz eldönteni, hogy mi igaz, mi hamis, de megmutathatjuk a gyerekeknek, hogy vannak egyszerűen eldönthető helyzetek, amikor vállalhatjuk a döntéseinket.</p> <p>A tárgyi világnak is meg van a rendeltetése, hogy mire használjuk. A mi „rendeltetésünk”, hogy Istennel járjunk, ahogy Nóé tette.</p> <p>1. osztályos matematikában is gyakran használják a kezük, „testük” ügyében lévő mértékegységeket. Ezzel integráltuk a matematikát a hittanórába, de egy kicsit a történelmet is.</p>

	végén, következő óra elején lehet már hajót)! Mérjük meg, hány könyök széles, hány láb hosszú, hány hüvelyk a „falvastagsága”. Mi történik, ha rosszul mérünk? (összedől, beázik, nem nyújt menedéket)	
Feldolgozási javaslat	<p>Történetmesélés: Nézzük meg a tankönyv képeit. Beszélgessünk a képről, először a gonoszság részéről, mit gondolnak róla a gyerekek. Miben más a mások oldal? Itt történik a bibliai történet elbeszélése.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A gonoszság elterjedt a földön. 2. Nóé és családja – igaz ember volt 3. Isten szava Nóéhoz: elpusztítja a földet. Építsen bárkát. 4. A bárkára vonatkozó utasítások (méret, építőanyag, „beköltözés”) 5. Gondoskodás a bárka lakóiról – élelem 6. Nóé meg is tett mindent... <p>Kapcsolódó feladatok: Munkafüzet 1-3. feladatai</p>	<p>A tankönyv rajzait is lehet használni a történet elbeszéléshez. Tk. 12. lecke</p> <p>Mfgy. 24. o. 1-3. f. Mfei. 28. o. 1-3. f.</p>
Munkáltatás	<p>Bárka hajtogatása http://shinecbth.blogspot.hu/2009/09/bible-theme-origami-ark.html A klasszikus hajó hajtogatása http://www.sailingeurope.com/hu/tippek-a-hajozashoz/papirhajoj</p>	
Házi feladat	Következő órára hozzanak egy kedvenc plüssállatot, akit magukkal visznek a bárkába.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Igaz- hamis állítások

Az eddig tanult témakörökből (pl. Teremtés története), a környezetükről, az iskoláról, a hittanóráról és végül, de nem utolsó sorban a gyerekekről készített igaz-hamis állítások felolvasása. Adott jelre egyszerre kell dönteniük, és a döntést megjeleníteni. (pl. ülve marad, ha hamis, feláll, ha igaz volt az állítás).

Bárka hajtogatása

<http://shinecbth.blogspot.hu/2009/09/bible-theme-origami-ark.html>

A klasszikus hajó hajtogatása

<http://www.sailingeurope.com/hu/tippek-a-hajozashoz/papirhajoj>

2. Drámapedagógiai játék Ki szállhat be a bárkába?

A játék leírása:

A székeket egymás mellé rakva egy bárkaformát alakítunk. Akik a székeken belül vannak, azok vannak a bárkában. A játékvezető adja az utasításokat. A bárkába azok léphetnek be,

akiken van kékszínű ruhanemű. stb. Igyekezzünk olyan utasításokat adni, hogy mindenki legalább egyszer beléphessen a bárkába!

3. Drámapedagógiai játék: Beszállás a bárkába

A játék leírása:

A bárkába mindenki úgy léphet be, hogy előtte mond egy állatnevet. Leülünk a székekre és újra megismételjük az állatnevet, de most már úgy, hogy az egymás mellett ülők ismétlik az előttük ülő állatnevét, majd mondják a saját nevüket. Alakítunk egy állat-szóláncot.

4. Kézműves ötlet: Szivárvány készítéshez könyvből

Felhasznált irodalom: Kézműves ötletek bibliai történetekhez, Kálvin Kiadó 2013: Nóé és a szivárvány c, fejezet.

Papírból készített szivárvány és nap.

5. Szivárványszövetség kötése:

Készítsünk karkötőt, amin a szivárvány szimbóluma van rajta, és óra végén vegye fel mindenki a karkötőt, és mondjuk el együtt hangosan a gyerekekkel, hogy szövetséget kötünk Istennel, és ennek a jele ez a szivárványkarkötő.

A karkötőt lehet a szivárvány színei szerinti fonalból készíteni. A végére lehet egy olyan fehér gombot fűzni, amire kék színű alkoholos filccel felhőket rajzolunk.

Nem az alapanyag a lényeges, hanem a szivárvány szimbóluma és a szövetségekötés kimondása.

6. Építsünk bárkát!

A hitoktató irányításával játsszák el a tanulók közösen a bárkaépítés fázisait. A fázisban mindenki vegyen részt, mint ahogy Noé is egész családjával építette a bárkát. Először beszéljék meg, miből, hogyan készült a bárka (góferfából, ami egy citrusféle lehetett, a fenyő rokona). Azután:

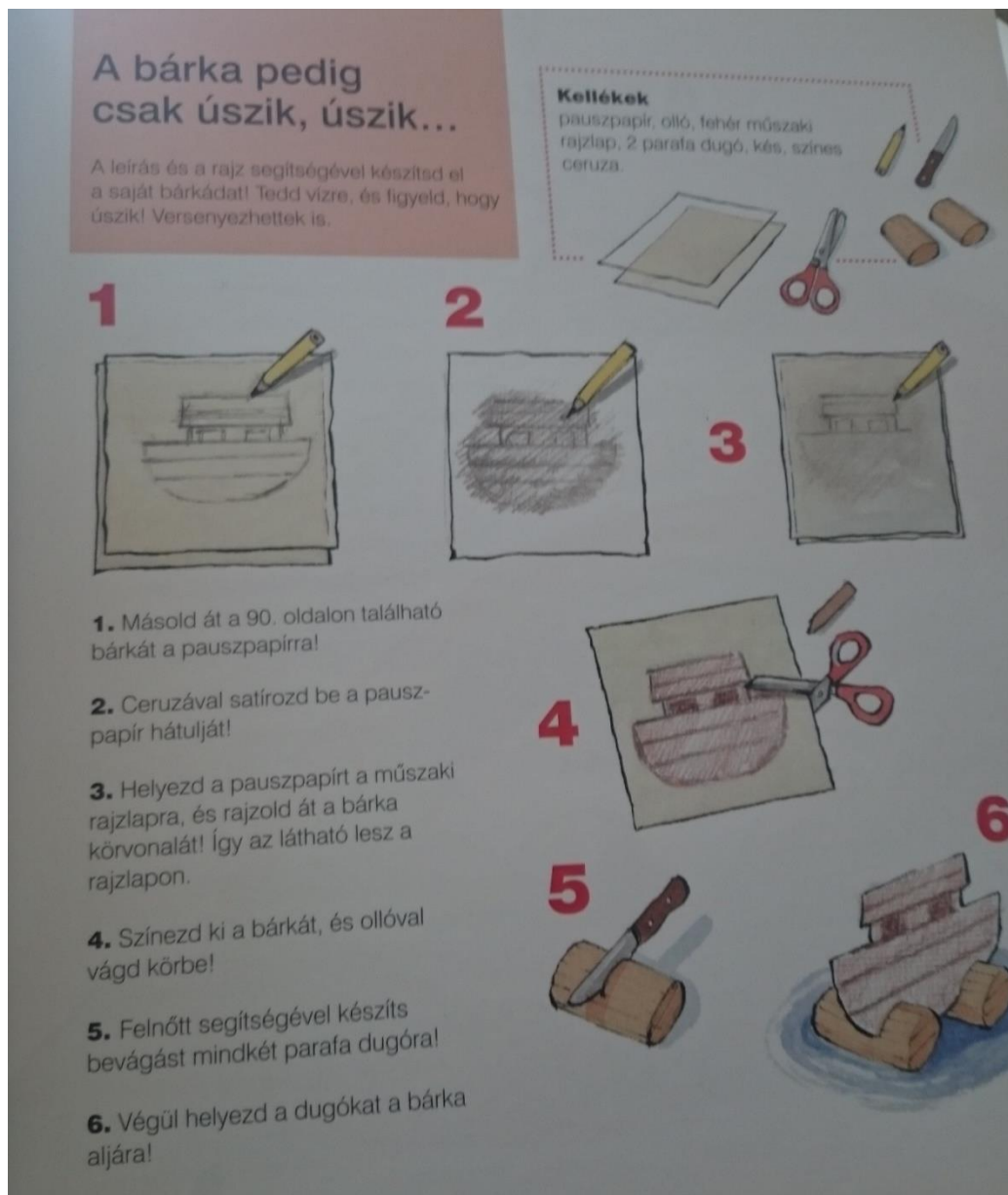
- kimegyünk az erdőbe, s kiválasztjuk a megfelelő fákat.
- kivágjuk és elszállítjuk.
- feldolgozzuk: fűrészelés, faragás, összeillesztés.
- szurkot főzünk, majd bekenjük vele a bárkát. stb.

Fontos érzékeltetni a hosszas és fárasztó, nehéz munkát. Majd megbeszélni az élményeket.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012).

7. A bárka pedig úszik, úszik...

(Forrásanyag: Mercé Segarra / Francesc Rovira: Játékosan a Bibliáról. Kálvin Kiadó. Bp. 2006)

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

2. feladat

„Mit használhatott Noé a bárka építéséhez? Színezd ki minden keretben azt az egy tárgyat!”

Instrukció: Mindhárom keretben találhatóak olyan tárgyak, amik közül egy-egy építéshez szükséges eszközt kell kiválasztani a gyerekeknek. Érdeemes alaposan átbeszélni és közösen kiválasztani, hogy mi használható az építkezéshez. A 3 eszköz: szögek, kalapács, fejsze. Noé korában is használhatták már ezeket a tárgyat.

3. feladat

„Színezd ki azokat, akik jól viselkednek az iskolaudvaron!”

Instrukció: a feladat alkalmas arra, hogy a gyerekekkel közösen beszélgessünk arról, hogy mi a helyes és mi megfelelő viselkedés az iskolaudvaron. Innen átvezethetjük a beszélgetést Noé viselkedésére és arra, hogy ő kinek engedelmeskedett, kinek a szavára hallgatott.

A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv: 299. dics. Jézus hív bár (hk. szerinti magasságban énekelni!)

Jézushoz Jöjjetek: 109. Kis házad földi életed-kánon.